

ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการครอบครองที่ดินเพื่อใช้ทำกินในพื้นที่ป่าอนุรักษ์

รัฐชัย สาทรงกิจ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ปริธี พนมยงค์

มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

พ.ศ. 2560

**Legal Problems on Possession of Land for Use
in the Conservation Forest Areas**

Ratthachai Sathornkit

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Laws**

Department of Law

Pridi Banomyong Faculty of Law, Dhurakij Pundit University

2017

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้อย่างสมบูรณ์ โดยได้รับความอนุเคราะห์อย่างยิ่งจากรองศาสตราจารย์พินิจ ทิพย์มณี ที่ให้เกียรติเป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ และตลอดเวลาอันมีค่าขัดเกลาเนื้อหาวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เพื่อให้ผลงานออกมาเป็นประโยชน์ต่อไป

ขอขอบพระคุณศาสตราจารย์ ดร.ธีระ ศรีธรรมรักษ์ ที่ให้เกียรติมาเป็นประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และยังได้ให้คำแนะนำ แก่คิดต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ ขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.ภูมิ โชคเหมาะ และรองศาสตราจารย์ ดร.โกเมศ ขวัญเมือง ที่ให้เกียรติมาเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และให้ความกรุณาช่วยเหลือในการแก้ไขและให้คำแนะนำที่มีประโยชน์อันเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีคุณค่ามากยิ่งขึ้น ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณและจารึกพระคุณนี้ไว้ในความทรงจำอย่างมิรู้ลืมเถิดว่าความสำเร็จในครั้งนี้เกิดขึ้นได้ด้วยความกรุณาจากท่านอาจารย์

ขอขอบคุณมารดาที่ให้การสนับสนุนในการศึกษา เป็นกำลังใจ ตลอดจนเพื่อน ๆ พี่ ๆ สำนักกรรมาธิการ 3 สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เพื่อน ๆ หมวควิชากฎหมายเอกชนและกฎหมายธุรกิจ รหัส 57 ทุกคนสำหรับคำแนะนำและกำลังใจเสมอมา และขอขอบคุณทุกท่านที่มีได้กล่าวนามมา ณ ที่นี้ ที่มีส่วนช่วยเหลือและเป็นกำลังใจรวมทั้งให้การสนับสนุนเป็นอย่างดี จนทำให้การศึกษาครั้งนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

ท้ายนี้ ขอขอบคุณมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ และเจ้าหน้าที่คณะนิติศาสตร์ปริทัศน์ พนมยงค์ทุกท่าน ที่ได้ให้ความรู้ ประสบการณ์ ความช่วยเหลือ อำนวยความสะดวกตลอดระยะเวลาที่ศึกษาอยู่ และมีมิตรภาพแก่ผู้เขียน คุณค่าและประโยชน์ใด ๆ ที่อาจมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้เขียนขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณของมารดาที่ให้กำเนิดและเลี้ยงดูให้การศึกษา ตลอดจนครูบาอาจารย์และผู้ที่มีพระคุณทุกท่านที่มีส่วนในการวางรากฐานการศึกษาให้แก่ผู้เขียน

รัฐชัย สาทรกิจ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ฉ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
บทที่	
1. บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	5
1.3 สมมติฐานของการศึกษา.....	5
1.4 ขอบเขตของการศึกษา.....	6
1.5 วิธีดำเนินการ.....	6
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
2. แนวคิด ความหมาย และความสำคัญเกี่ยวกับที่ดินในพื้นที่ป่าอนุรักษ์.....	7
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับสาธารณสมบัติของแผ่นดินตามกฎหมายไทย.....	7
2.2 ความสำคัญของการคุ้มครองทรัพยากรธรรมชาติ.....	14
2.3 ความหมายและประเภทของที่ดิน.....	17
2.4 ความหมายและประเภทของพื้นที่อนุรักษ์.....	26
2.5 แนวคิด ความหมาย และการกำหนดขอบเขตพื้นที่กั้นชน.....	34
3. มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการครอบครองที่ดินเพื่อใช้ทำกินในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ ของต่างประเทศเปรียบเทียบกับประเทศไทย.....	39
3.1 มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการจัดการพื้นที่ป่าอนุรักษ์ของต่างประเทศ.....	39
3.1.1 สหรัฐอเมริกา.....	39
3.1.2 สาธารณรัฐอินโดนีเซีย.....	47
3.2 มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการจัดการพื้นที่ป่าอนุรักษ์ของประเทศไทย.....	54
3.2.1 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดเขตพื้นที่ป่าไม้.....	54
3.2.2 มาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองพื้นที่ป่าอนุรักษ์.....	64
3.2.3 การได้มาซึ่งสิทธิในที่ดิน.....	78
3.2.4 มาตรการในการแก้ไขปัญหาที่ดินในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ของรัฐบาล.....	84

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4. ปัญหาและวิเคราะห์ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการครอบครองที่ดินเพื่อใช้ทำกิน ในพื้นที่ป่าอนุรักษ์.....	102
4.1 ปัญหาการกำหนดเขตพื้นที่ป่าอนุรักษ์.....	104
4.2 ปัญหาเกี่ยวกับสิทธิในที่ดินของเอกชนที่ครอบครองที่ดินเพื่อใช้ทำกิน ในพื้นที่ป่าอนุรักษ์.....	112
4.3 ปัญหาจากมาตรการในการแก้ไขปัญหาที่ดินในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ของรัฐบาล....	119
4.4 ปัญหาเกี่ยวกับการลงโทษและการเยียวยา.....	123
5. บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	126
5.1 บทสรุป.....	126
5.2 ข้อเสนอแนะ.....	132
บรรณานุกรม.....	137
ประวัติผู้เขียน.....	146